

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

ในการศึกษา ประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีจากผู้ประกอบการนิติบุคคลประเภทอุตสาหกรรมการผลิตในจังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของกิจการประเภทอุตสาหกรรมการผลิตในท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปาง เพื่อศึกษาถึงประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีจากนิติบุคคล ประเภทอุตสาหกรรมการผลิตในท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปาง และเพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อกำไรสุทธิ ของนิติบุคคลประเภทอุตสาหกรรมการผลิตในท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปางรวมทั้งศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรค ในการจัดเก็บภาษีนิติบุคคลประเภทอุตสาหกรรมการผลิตในท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปาง โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากข้อมูลการยื่นแบบภาษีเงินได้นิติบุคคลในปีงบประมาณ 2543-2547 และเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากแบบสอบถาม นิติบุคคลผู้ผลิต จากกลุ่มผู้ประกอบการ โดยแยกกลุ่มผู้ผลิตออกเป็นกลุ่มใหญ่ จำนวน 5 กลุ่ม โดยมีกลุ่มเหมืองแร่จำนวน 16 ราย กลุ่มผลิตอาหาร จำนวน 10 ราย กลุ่มผลิตไม้ จำนวน 22 ราย กลุ่มผลิตเซรามิก จำนวน 42 ราย และกลุ่มผู้ผลิตกลุ่มอื่นๆ จำนวน 10 ราย รวมจำนวนแบบสอบถาม 100 ราย

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.1.1 ผลการศึกษาลักษณะทั่วไปของกิจการ

ในการศึกษาจากผู้ประกอบการผลิตตามรายชื่อผู้ประกอบการที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้นิติบุคคลในปีงบประมาณ 2546 จำนวน 171 รายพบว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่ ร้อยละ 76.61 ประกอบการมีผลกำไร และผู้ประกอบการร้อยละ 23.39 ประกอบการมีผลขาดทุน ซึ่งจากการวิเคราะห์สาเหตุเบื้องต้นที่ทำให้ผู้ประกอบการมีผลขาดทุนร้อยละ 60.00 มีสาเหตุเนื่องจากการมีต้นทุนการผลิตสูง นอกจากนั้นมีสาเหตุเนื่องจากมีค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารสูง และมีผลขาดทุนยกมาจากรายปีก่อน

5.1.2 ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อกำไรสุทธิของกิจการ

สรุปว่าปัจจัยที่มีผลต่อกำไรสุทธิของกิจการ จากผู้ประกอบการผู้ผลิต จำนวน 131 ราย พบว่าผู้ประกอบการผู้ผลิต ส่วนใหญ่ตัวแปรที่มีนัยสำคัญมากที่สุด ได้แก่ รายได้ของกิจการ ต้นทุนการผลิต และค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร ตามลำดับ

5.1.3 ผลการศึกษาประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีทุกประเภทจากผู้ประกอบการนิติบุคคล ประเภทอุตสาหกรรมการผลิตในท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปาง

จากค่าดัชนีความพยายามในการจัดเก็บภาษีในปีงบประมาณ 2543-2547 ค่าดัชนีความพยายามมีค่ามากกว่า 1 แสดงว่าสำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปางมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคล และเนื่องจากผู้ผลิตเป็นกลุ่มนิติบุคคลกลุ่มใหญ่เกินกว่าร้อยละ 50 ของการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลก็แสดงได้ว่าการจัดเก็บภาษีนิติบุคคลประเภทผู้ผลิตมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บเช่นกัน โดยเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยในระยะเวลา 5 ปี ดัชนีความพยายามมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 1

จากการวัดความสามารถในการจัดเก็บภาษีรวมทุกประเภทของนิติบุคคลผู้ผลิตทุกราย ในปี 2545 – 2547 พบว่าในปีงบประมาณ 2545-2546 สำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปางสามารถจัดเก็บภาษีในกลุ่มผู้ผลิตสูงกว่าปีก่อน และสูงกว่าการคาดการณ์การจัดเก็บ แต่ในปีงบประมาณ 2547 จัดเก็บได้ลดลงจากปีก่อน และต่ำกว่าการคาดการณ์การจัดเก็บเนื่องจากการใช้มาตรการภาษียกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

จากการวัดความสามารถในการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคล จากแบบแสดงรายการชำระภาษีเงินได้นิติบุคคลประจำปีและครึ่งปีของผู้ประกอบการนิติบุคคลทุกรายในท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปาง และกับผู้ประกอบการกลุ่มผู้ผลิตในท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปาง พบว่าส่วนใหญ่จัดเก็บสูงกว่าปีก่อน และจัดเก็บสูงกว่าการคาดการณ์การจัดเก็บ ดังนั้นเมื่อผลการจัดเก็บจริงสูงกว่าการคาดการณ์การจัดเก็บจึงสรุปได้ว่าสำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปางมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี

5.1.4 ผลการศึกษาปัญหาอุปสรรคในการจัดเก็บภาษีนิติบุคคลของอุตสาหกรรมการผลิตในจังหวัดลำปาง

ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจของผู้ประกอบการที่มีต่อการจัดทางการเงิน ความรู้เกี่ยวกับประมวลรัษฎากรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาษีเงินได้นิติบุคคล

1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงบการเงิน

ประเด็นความรู้เกี่ยวกับการจัดทางการเงินพบว่าทุกกลุ่มกิจการทราบเกี่ยวกับกำหนดเวลาขึ้นแบบแสดงรายการ และ ทราบเกี่ยวกับขั้นตอนการขึ้นงบการเงิน ประเภทของงบการเงินที่ต้องจัดทำจากการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจของการจัดทางการเงินผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับงบการเงิน

2) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประมวลรัษฎากรในเรื่องรายได้ – รายจ่าย

ประเด็นความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประมวลรัษฎากรในเรื่องรายได้ - รายจ่าย พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์สิทธิในการคำนวณรายได้และวิธีการคำนวณค่าเสื่อมราคาซึ่งเป็นความรู้เบื้องต้นที่ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ต้องทราบและเกี่ยวข้องกับทุกราย

3) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายระเบียบต่างๆของกรมสรรพากรที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายประมวลรัษฎากรส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม และมีความรู้เกี่ยวกับภาษีหัก ณ ที่จ่าย มากกว่าภาษีเงินได้นิติบุคคล ซึ่งจากการวิเคราะห์พบว่าผู้ประกอบการจะเป็นผู้จัดทำเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีหัก ณ ที่จ่าย ด้วยตนเอง จึงมีความรู้ในเรื่องนี้มากกว่าภาษีเงินได้นิติบุคคลซึ่งว่าจ้างสำนักงานบัญชีเป็นผู้จัดทำ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการจัดทำงบการเงิน ข้อกฎหมายระเบียบปฏิบัติ และเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของกรมสรรพากร

1) ปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำงบการเงิน

ประเด็นปัญหาการจัดทำงบการเงินของกิจการ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับ ปัญหาเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการทำและค่ารับรองงบการเงิน และปัญหาการส่ง งบการเงินล่าช้า ซึ่งอาจเนื่องจากปัญหาจากการว่าจ้างสำนักงานบัญชีเป็นผู้จัดทำงบการเงิน และปัญหาในการหาผู้ตรวจสอบและรับรองบัญชีที่มีจำนวนน้อย และค่าใช้จ่ายในการจัดทำงบการเงินสูง และต้องเสียค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบและรับรองงบการเงินของผู้สอบบัญชี ซึ่งเป็นจำนวนเงินค่าใช้จ่ายสูงจึงเป็นภาระผู้ประกอบการทำให้ไม่สามารถหาผู้ตรวจสอบและรับรองงบการเงิน และหากค่าใช้จ่ายในเรื่องนี้ได้ทันในการยื่นงบการเงินแต่ละปีจึงทำให้การส่งงบการเงินล่าช้า

2) ปัญหาเกี่ยวกับรายได้ของกิจการ

ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับรายได้ พบว่าส่วนใหญ่มีปัญหากรณียอดรวมการยื่นแบบภาษีมูลค่าเพิ่ม ทั้งปีต่างกับยอดในการยื่นแบบในงบการเงิน และมีปัญหาพิจารณาว่ารายได้ยกเว้นหรือรายได้ที่อยู่ในอัตรา 0 และปัญหาการรับรู้รายได้ตามเกณฑ์สิทธิตามที่ประมวลรัษฎากรกำหนด อาจเนื่องจากผู้ประกอบการไม่มีความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์การรับรู้รายได้ของการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม และรายได้ตามงบการเงินที่ต่างกันทำให้มีปัญหาผลแตกต่างในการยื่นแบบ ภ.พ.30 และงบการเงิน

3) ปัญหาเกี่ยวกับรายจ่ายของกิจการ

ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับรายจ่ายพบว่าส่วนใหญ่มีปัญหาในการจ่ายค่าใช้จ่ายที่ไม่มีหลักฐานจากผู้รับ และปัญหาในการรวบรวมหลักฐานให้มีความสมบูรณ์ทำให้ไม่สามารถนำมาบันทึกบัญชีได้ และปัญหาในการซื้อสินค้าและบริการแล้วไม่ได้รับใบกำกับภาษีซึ่ง

จากผล ในแบบสอบถามอาจเนื่องจากปัญหาเกี่ยวกับการออกไปเสร็จรับเงินและใบกำกับภาษีของผู้ขายสินค้าและให้บริการที่ไม่ประสงค์จะแสดงรายได้ต่อกรมสรรพากร ทำให้ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการที่อยู่ในระบบภาษี ทำให้งบการเงินไม่ได้แสดงรายการที่แท้จริงในการยื่นแบบแสดงรายการ

4) ปัญหาเกี่ยวกับระเบียบกฎหมาย

ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับระเบียบกฎหมาย ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับข้อกำหนดที่เปลี่ยนแปลงบ่อยๆ และ ปัญหาเกี่ยวกับการไม่ได้รับรู้ข่าวสารอย่างรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ และปัญหาเกี่ยวกับระเบียบกรมสรรพากรที่มีความยุ่งยากขัดต่อการปฏิบัติงานจริงของกิจการ ซึ่งเป็นปัญหาข้อกำหนดที่ยุ่งยากซับซ้อนยากแก่การเข้าใจ และอาจเกิดจากผู้ตอบแบบสอบถามไม่ใช่ผู้มีส่วนที่เกี่ยวข้อง และติดต่อกับสำนักงานสรรพากรโดยตรง

5) ปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่

ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ ส่วนใหญ่มีปัญหาในการสอบถามข้อมูลจากเจ้าหน้าที่และได้รับคำตอบที่ไม่เหมือนกัน และปัญหาเจ้าหน้าที่ที่กำกับดูแลไม่มีความรู้ในกิจการ และปัญหาเจ้าหน้าที่ไม่ยอมรับฟังปัญหาและข้อชี้แจงและไม่พยายามหาทางแก้ปัญหาจากประเด็นปัญหาจากแบบสอบถามอาจเนื่องจากเจ้าหน้าที่ของกรมสรรพากรมีหลายงานทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้เสียภาษีและไม่เกี่ยวข้องกับผู้เสียภาษี และเจ้าหน้าที่แต่ละคนจะมีความชำนาญในแต่ละงานต่างกัน จึงอาจให้คำแนะนำที่ไม่ตรงกัน หรืออาจเกิดจากปัญหาที่กฎหมายมีการเปลี่ยนแปลง การสอบถามในแต่ละช่วงเวลาอาจได้รับคำตอบที่แตกต่างกันได้

5.2 ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

ในการศึกษาครั้งนี้ ทำให้ทราบปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลของกลุ่มผู้ประกอบการนิติบุคคลผู้ผลิตและทราบความคิดเห็นของผู้ประกอบการกลุ่มอุตสาหกรรมการผลิตในท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปาง ซึ่ง ผู้ทำการศึกษาได้รวบรวมปัญหาและนำมาเสนอแนะซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขให้เกิดประสิทธิภาพต่อการจัดเก็บและเป็นประโยชน์ต่อภาพลักษณ์ที่ดีของกรมสรรพากร ต่อไปรายละเอียดดังนี้

1. จากผลการศึกษาพบว่ากิจการผู้ผลิตมีจำนวนรายที่มีผลขาดทุนในอัตราค่อนข้างสูงจากสาเหตุต้นทุนการผลิตตั้งนั้นกรมสรรพากรน่าจะจัดเจ้าหน้าที่เข้าไปศึกษาและวิเคราะห์ให้ได้รายละเอียดของปัญหาการขาดทุนที่แท้จริงเพื่อนำปัญหามาแก้ไขและให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการต่อไป

2. จากผลการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อกำไรสุทธิพบว่ารายได้ของกิจการมีผลต่อกำไรสุทธิมากที่สุด ซึ่งก็คือมีผลต่อการจัดเก็บภาษี ดังนั้นกรมสรรพากรน่าจะมีข้อมูลที่สมบูรณ์และหากสามารถเชื่อมโยงข้อมูลของส่วนราชการอื่นที่เป็นแหล่งรายได้ทุกส่วนราชการจะทำให้ผู้ประกอบการยื่นรายได้ ใกล้เคียงความเป็นจริงและลดข้อโต้แย้งทำให้การจัดเก็บภาษีได้มากขึ้น

3. จากผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคของผู้ประกอบการพบว่า ผู้ประกอบการขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำงบการเงินดังนั้นกรมสรรพากรน่าจะมีการจัดการอบรมและสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ให้กับผู้ประกอบการ โดยแยกกลุ่มเป้าหมายเพื่อนำเสนอความรู้และชี้แจงประเด็นเกี่ยวกับข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องสำหรับกิจการนั้น ๆ เพื่อความเข้าใจในระเบียบข้อปฏิบัติตามกฎหมายประมวลรัษฎากรกิจการโดยตรง เพื่อจะได้รับฟังปัญหาและหาแนวทางแก้ไขให้กับผู้ประกอบการได้อย่างเหมาะสมและถูกต้องตรงกัน

4. จากผลการศึกษาผู้ประกอบการ มีความเห็นว่ากฎหมายและระเบียบของกรมสรรพากรมีความยุ่งยากซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงบ่อยทำให้เข้าใจยากและติดตามไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นกรมสรรพากรน่าจะมีการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้นและในกรณีกฎหมายมีการเปลี่ยนแปลง ควรมีการประชาสัมพันธ์เชิงรุกให้ถึงตัวผู้ประกอบการโดยตรง

5. จากผลการศึกษาผู้ประกอบการมีความเห็นว่าเจ้าหน้าที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในกิจการ ที่ตนเองดูแลอย่างแท้จริง ดังนั้นกรมสรรพากรน่าจะมีการจัดอบรมให้เจ้าหน้าที่ที่มำกับให้มีความรู้ความชำนาญในกิจการที่กำกับดูแลเพื่อความเข้าใจในกิจการ และมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บ

6. จากผลการศึกษาพบว่าผู้ประกอบการมีปัญหาในการสอบถามปัญหาภาษีจากเจ้าหน้าที่มักได้รับคำตอบที่ไม่เหมือนกัน ดังนั้นกรมสรรพากรน่าจะจัดให้มีเจ้าหน้าที่ตอบปัญหาในแต่ละเรื่องโดยตรงและปัญหาที่พบบ่อยๆควรมีคู่มือในการตอบปัญหาให้เป็นบรรทัดฐานเดียวกัน เพื่อลดปัญหาจากการวินิจฉัยของเจ้าหน้าที่

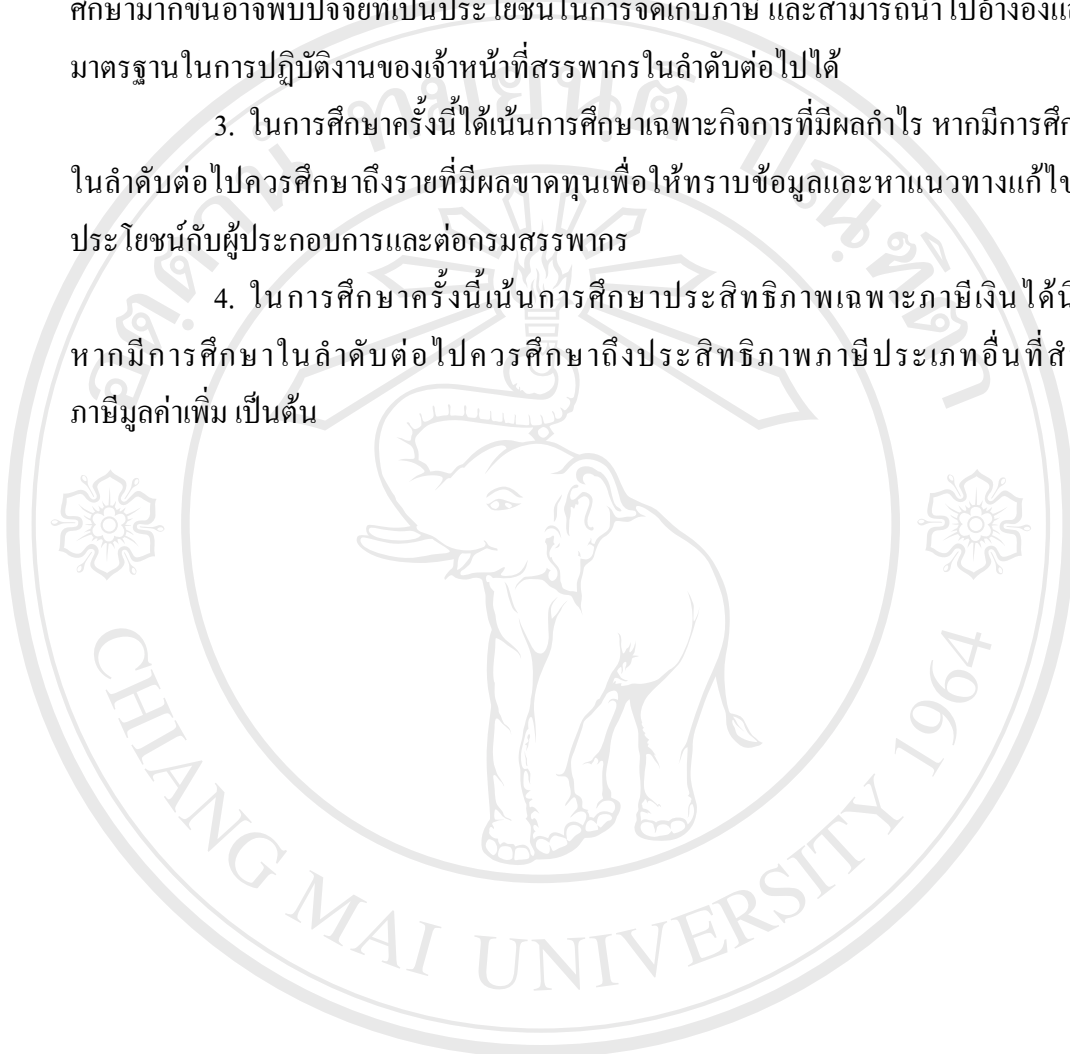
5.2 ข้อจำกัดในการศึกษา

1. ในการศึกษาครั้งนี้ข้อมูลที่ใช้ศึกษามีข้อมูลน้อยเกินไปเนื่องจากกรมสรรพากรเริ่มจัดเก็บข้อมูลแยกเป็นกลุ่มกิจการเมื่อปีงบประมาณ 2543 ทำให้ข้อมูลที่วิเคราะห์มีจำนวนปีน้อย ทำให้การศึกษาอาจจะได้ผลไม่สมบูรณ์เท่าที่ควรคาดว่าหากมีข้อมูลจำนวนปีมากขึ้นการศึกษาจะสมบูรณ์และเป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น

2. ในการศึกษาครั้งนี้ด้วยระยะเวลาที่จำกัดทำให้การจัดเก็บข้อมูลได้จำนวนน้อย และแบบสอบถามมีข้อมูลไม่ครอบคลุมในทุกประเด็นที่เกี่ยวข้องกับทุกประเภทภาษี หากมีเวลาในการศึกษามากขึ้นอาจพบปัจจัยที่เป็นประโยชน์ในการจัดเก็บภาษี และสามารถนำไปอ้างอิงและใช้เป็นมาตรฐานในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สรรพากรในลำดับต่อไปได้

3. ในการศึกษาครั้งนี้ได้เน้นการศึกษาเฉพาะกิจการที่มีผลกำไร หากมีการศึกษาเรื่องนี้ในลำดับต่อไปควรศึกษาถึงรายที่มีผลขาดทุนเพื่อให้ทราบข้อมูลและหาแนวทางแก้ไข เพื่อเป็นประโยชน์กับผู้ประกอบการและต่อกรมสรรพากร

4. ในการศึกษาครั้งนี้เน้นการศึกษาประสิทธิภาพเฉพาะภาษีเงินได้นิติบุคคล หากมีการศึกษาในลำดับต่อไปควรศึกษาถึงประสิทธิภาพภาษีประเภทอื่นที่สำคัญเช่น ภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นต้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved